

Nr 102.

Av fröken **Höjer m. fl.**, om inrättande av vissa läkar- och sjuksköterskebefattningar vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet.

I statsverkspropositionen: Bil. 13: Elfte huvudtiteln, punkt 49, karolinska sjukhuset samt punkt 52, serafimerlasarettet, redogöres bl. a. för den översyn, som företagits för att minska en omfattande övertidstjänstgöring för sjuksköterskor. Som av tabell och text å s. 84 framgår har avsevärda besparingar kunnat ske — beträffande minskade övertidsersättningar beräknas en årlig nettobesparing på 88 000 kr. Besparingar har framför allt kunnat åstadkommas genom att sjuksköterskebefattningar ersatts med befattningshavare med lägre kvalifikationer.

Departementschefen framhåller å s. 97 behovet av en fullständig översyn av arbetsuppgifter och arbetsförhållanden vid de båda sjukhusen för att än ytterligare förbättra driftsekonomin. I detta sammanhang meddelas att sakkunniga utsetts att verkställa översynen.

Vid granskningen av direktionens förslag till personalstat har departementschefen icke medtagit förslaget om ledande sjuksköterskebefattning i lönegrad 15 å kirurgiska klinikens operationsavdelning och å kvinnokliniken, karolinska sjukhuset, samt å röntgenavdelningen, serafimerlasarettet. 1944 års lönekommitté avseende sjukvårds- och ekonomipersonal upptog i sitt betänkande frågan om inrättande av ledande sjuksköterskor-organisatörer av arbetet på avdelningar av denna storleksordning. Vid städers och landstings specialavdelningar av denna omfattning är organisationen genomförd. Omändringen innebär i få ord att vid uppgörande av arbetstidsschema skall för den ledande sjuksköterskan under dagens lopp beräknas tid för organisationsarbete. Det gäller avdelningar, där nya arbetsuppgifter oavslutligt kommer till. Det gäller att till yttersta möjligheten tillvarataga den befintliga arbetskraften, som arbetar i lag, vilkas effektiva insats är beroende av att lagen är fulltaliga. Denna interna administration måste ske från den ledande inom avdelningen, och uppgiften kan ej utföras, om vederbörande står bunden av sitt löpande lagarbete under de ordinarie timmarna. För att å dessa avdelningar åstadkomma en effektiv arbetsordning är det nödvändigt med de tre av direktionen föreslagna befattningarna i lönegrad Ca 15.

Å s. 85 understrykes den hårda arbetsbelastningen på kirurgiska operationsavdelningen, karolinska sjukhuset. Det är för närvarande svårt att få ungdomar att taga upp operationsarbetet framför allt på grund av den pressande och riskfyllda uppgiften. Icke endast på statens sjukhus utan på samtliga sjukhus i hela landet är antalet övertidstimmar för operationssköterskor högre än för sjuk-

sköterskor på andra områden. I samband med onormal arbetstid har olyckshändelser inträffat, för vilka den tjänstgörande sjuksköterskan göres ansvarig. Den av direktionen föreslagna personalförstärkningen på denna operationsavdelning med en sjuksköterska i Ce 12 — frigjord från de kirurgiska vårdavdelningarna — anser vi, efter vad vi ytterligare inhämtat från sjukhuset, ofrånkomlig.

På röntgenavdelningen, serafimerlasarettet, hemställer direktionen bl. a. om en utökning av personalen å röntgenavdelningen med 2 sjuksköterskor i Ce 12 och en förste underläkare. Departementschefen föreslår, att underläkartjänsten inrättas men finner endast en sjuksköterskebefattning behövlig för att nedbringa personalens övertid och de alltför långa väntetiderna för patienterna — för närvarande minst en vecka. Röntgenavdelningen är uppdelad på 6 arbetsrum, s. k. röntgenlaboratorier, varav ett med 4 arbetsplatser. Personalen utgöres av 8 översköterskor och sjuksköterskor, 11 ½ biträden, 1 ½ städerska och 2 sjukbärrare. De båda senare är endast anställda för röntgenavdelningens behov och måste givetvis få sin uppgift ordnad i förhållande till avdelningens arbete. Härtill kommer 3 elever från sjuksköterskeskolor — blivande röntgensköterskor. Den av departementschefen föreslagna röntgensköterskan kan ej nedbringa personalens övertid, då hon är avsedd att ingå i det nya arbetslag, som tillkommer genom tillsättande av ytterligare en underläkartjänst. Ett arbetsrum, som för närvarande ej kan utnyttjas, är beräknat för denna personal. Den ledande röntgensköterskan är under sina ordinarie arbetstimmar helt upptagen på en arbetsplats och kan därigenom ej frigöras för sina organisatoriska uppgifter. Det är ett villkor för att man skall kunna minska hälsoriskerna att permanent övertid ej behöver förekomma. Vi anser direktionens förslag om 2 sjuksköterskor i Ce 12 väl motiverat.

Direktionen föreslår å serafimerlasarettets kirurgiska klinik 1 narkosöverläkare i Ce 29 i stället för en biträdande narkosöverläkare samt en förste underläkare (narkosläkare). Först under senare år har man i Sverige upptagit frågan om narkosläkaren såsom en tjänsteman helt ansvarig för sitt område — alltså i överläkarställning. De invecklade narkoser, som numera förekommer till båtnad för operationens lyckliga genomförande, kräver helt andra kunskaper än den tidigare enkla "dropp"-narkosen. För att bereda detta område sakkunskap under de tider då operationer försiggår och därmed möjlighet för de blivande narkotiserarna — läkare och sjuksköterskor — att få tillgång till sakkunnig ledning är denna utvidgning av personalstaten synnerligen nödvändig. Enligt uppgift är praktikantplatserna vid karolinska sjukhusets operationsavdelning för blivande narkosköterskor fullteknade t. o. m. juli 1954. Bland de under vårriksdagen aviserade propositionerna förväntas en vara om narkosutbildning för sjuksköterskor. Denna centraliserade utbildning kan ej genomföras, om ej tillräckligt antal praktikställen med sakkunnig ledning finns.

1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen har föreslagit, att sjuksköterskelevernas direkta arbetsuppgifter inom sjukvården under praktiken skulle i genomsnitt omfatta sex timmar per dag. I normalreglemente för av staten god-

känd sjuksköterskeskola har medicinalstyrelsen framhållit, att det åligger styrelsen för skolan att övervaka, att under den praktiska utbildningen tillräcklig tid avsättes för undervisning av eleverna och att dessa ej sysselsättes med enklare rutingöromål i större omfattning än som ur utbildningssynpunkt erfordras. 1949 års riksdag beslöt att inrätta 54 undersköterskebefattningar å vårdavdelningarna, avsedda för de sjukvårdsbiträden, som genomgått kurs för denna uppgift. Departementschefen säger å s. 97, att elevernas praktiska utbildning försämras, om en del av deras arbete överflyttas på undersköterskor. Elevernas arbete med rutingöromål sträcker sig i genomsnitt över 8 timmar per dag. På en avdelning med 4 elever vedervågas ej deras utbildning, om en undersköterska tillkommer och elevernas rutinarbete härigenom inskränks till 6 timmar per dag. Efter vad vi erfarit finns sedan undersköterskor utplacerats å specialavdelningar, alltjämt cirka 10 av dessa befattningshavare, som ej erhållit placering. Vi föreslår, att dessa tjänster inrättas på vårdavdelningar med cirka 4 elever samt att dessas arbetstid med rutingöromål inskränkes till 6 timmar per dag.

Med åberopande av ovanstående får vi föreslå,

att befattningar som ledande sjuksköterska i lönegrad Ca 15 enligt direktionens förslag inrättas på vardera kirurgiska klinikens operationsavdelning samt kvinnokliniken, karolinska sjukhuset, och röntgenavdelningen, serafimerlasarettet;

att ytterligare en sjuksköterskebefattning i lönegrad Ce 12 inrättas å operationsavdelningen, karolinska sjukhuset;

att ytterligare en sjuksköterskebefattning i lönegrad Ce 12 inrättas å röntgenavdelningen, serafimerlasarettet;

att en narkosöverläkartjänst och en förste underläkartjänst inrättas å serafimerlasarettets kirurgiska klinik;

att underskötersketjänster enligt ovanstående förslag inrättas för att nedbringa sjuksköterskelevers rutinarbete till 6 timmar;

samt att medel till ovanstående måtte anvisas enligt direktionens förslag.

Stockholm den 23 januari 1953.

Gerda Höjer.

A. Widén.

Edith Liljedahl.

Ragnhild Sandström.